Vides objekts LATA SIMTGADEI 2022. GADĀ

Foto autors Ventspils Tūrisma informācijas centra foto arhīvs

Gads: 2023. gada 10. janvāris

Tēlnieks: Gļebs Panteļejevs

Arhitekts: Andris Veidemanis

Pasūtītājs: Ventspils valtspilsētas pašvaldība

Latvijas nacionālajai valūtai veltītais vides objekts izveidots lata ieviešanas simtgadē – 2022. gadā, Ventspils pilskalnā, līdzās Livonijas ordeņa pilij, no kura paveras skats uz Ventspils ostu – vietu, kur 1925. – 1926. gadā tika izkrauta daļa no Lielbritānijas naudas kaltuvē Royal Mint kaltajām sudraba divu latu monētām, tādējādi pirmo reizi nonākot uz Latvijas zemes tieši Ventspilī. Alumīnija lējuma vides objekts lata simtgadei veidots pēc 1992. gada 1 lata monētas dizaina motīviem, 3m diametrā ar aktīviem un daudzveidīgiem siluetiem, kas intensīvi maina konfigurāciju atkarībā no skata punkta izvēles. Laša tēls veidots telpisks, reālistiskā stilā.

Ideja:

Lai saglabātu lata kultūrvēsturisko nozīmi publiska mākslas darba veidolā, Ventspils pilsētas pašvaldība 2021. gadā izsludināja metu konkursu, kurā 22 projektu ideju konkurencē uzvarēja tēlnieka Gļeba Panteļejeva un arhitekta Andra Veidemaņa darbs “Evolūcija”. Tajā interpretēta viena lata monēta ar laša attēlu, kas bija pirmā naudas zīme monētas formātā, ko laida apgrozībā pēc Latvijas valstiskās neatkarības atjaunošanas, 1993. gadā. Laša tēls simbolizē atjaunotās valsts briedumu un gatavību lēcienam nākotnē, ekonomisko, politisko un kultūras evolūciju, kas darīja iespējamu Latvijas iestāšanos Eiropas Savienībā un eiro ieviešanu. Dinamiskā formveidē vides objekts attēlo šī simbola attīstību , kas pavadīja Latvijas valsts izaugsmi, un savu misiju paveikušā savvaļas laša atgriešanos brīvajos ūdeņos.

LATS – LATVIJAS REPUBLIKAS NACIONĀLĀ VALŪTA 1922. – 1940. UN 1993. – 2013.

Ieskats lata vēsturē:

Latvijas lats kā šāds mūsu valsts nacionālais simbols veidojies un “dzīvojis” sarežģītā laikā. Tā pastāvēšanas pirmais posms ilgst mazliet vairāk kā 18 gadus – radies 1922.gadā, tas kā neatkarīgas valsts maksāšanas līdzeklis ir apgrozībā līdz 1941. gada pavasarim, tikai nedaudz pārdzīvojot neatkarīgas Latvijas valsts pastāvēšanu šajā laikā. 1993. gadā Latvijas iedzīvotāju makos nonāk atjaunotās nacionālās valūtas monētas un banknotes. Arī otrais nacionālās valūtas apgrozības posms nav ilgs – pāreja uz eiro 2013. gadā iezīmē šī nacionālā simbola pastāvēšanas beigas...

Ostas iela 25